

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 filler (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.
fel oldal ... • 16.— | nyolczad oldal • 4.

A díjak előre becsüldendők a Szent-István-Társulathoz.

Kérésünk az országgyűléshez.

A magyarországi kath. tanítók III. országos kongresszusának emlékirata a tanítói fizetések rendezése tárgyában.

Nagyságos Képviselőház!

Emberi erőt meghaladó kitartással, a legnagyobb nélkülözések között, de mindig a jobb időkben bízva s hazája iránt mindig rajongó szeretettel élt szent hivatásának a magyar néptanító.

Látta lefolyni a nagy átalakulásokat, melyek a vele egyképzetségű tisztviselőket, kikkel társadalmilag is összetartozott volt, messze elrejtették a szépen megépített ranglétrán; sőt látta, hogy hivatalnokai polcra emeltetnek oly munkaszerepek is, melyeknek alig van az állami életre valami kihatásuk s e polcokon négy középiskolai osztályt végzett ifjak is beállíthatnak a hivatalnokai sorba.

Ő pedig, akinek képzettsége legalább is azonos az érettségi végzettséggel, ő maradt az ország mellőzöttje, aki nyomorúságos fizetése mellett irigyelni kénytelen még az irodaszolga bérért is, mert ez is több, mint az övé.

A négy középiskolai osztályon felül négy felső (képzőintézeti) osztályt is kell a tanítónak végrennie s az alapvizsgálatok után egy-két évig gyakorolnia magát valamely nyilvános népiskolában; csak ezek után mehet képesítő vizsgálatokra s nyerhet tanítói oklevelet. Kilépve a világra, a nemzet jövő reményét, a haza fejlődő polgárait veszi gondozás, nevelés, oktatás alá. Övé a legszebb földadat, a legnemesebb és legterhesebb — és az ő munkájának bére a legkoldusabb! Tőle várja a nemzet fölvirágzását, tőle várja az állam az erősödését, tőle várja a társadalom kulturális és gazdasági föllendülését — és ő kénytelen nyomorogni, kénytelen családjával együtt éhezni, nélkülözni...

Mélyen tisztelt Országgyűlés!

Az összes magyar néptanítók ketharmada,

22.000 kath. néptanító nevében a katolikus tanítóknak múlt évben Budapesten tartott III. országos kongresszusa megbízásából s mint az ország katolikus tanítóóságának hivatalos képviselője emeli föl szavát, úgyszólván a tizenkettedik órában, a mély tisztelettel alulírt Országos Katolikus Tanügyi Tanács, teljes bizalommal és alázattal esedezvén: kegyeskedjék a tanítói állás és fizetés rendezését s ezzel kapcsolatosan a tanítói nyugdíjügy javítását is a lehetőség szerint megoldani!

«Nemzetünk főmaradásának leghatalmasabb eszköze a magyar nemzeti népoktatás» és mivel a haza tanítói kivétel nélkül annak egyenlőrangú tényezői, ők valamennyien a magyar nemzet napszámosai. A magyar katolikus tanítóóság történeti múltjánál fogva is jogot formál arra, hogy a mélyen tisztelt Törvényhozótestület és a nagyméltóságú kormány *az állami tanítókkal őket egyenlőknek tekintse és tartsa.*

A fizetésrendezés tehát ne történjék egyoldalúan, hanem rendeztessék az a haza összes tanítóira egyöntetűen, mert hisz képzettség és képesítés tekintetében sincs köztük különbség.

A vallása szellemében működő és édes hazánkért lelkesülő tanító megérdemli azt a fizetést, amit állami iskolánál alkalmazott kartársai. Ezért kíván a nem állami iskolánál működő tanító egyenlő mértéket! Ezért kell a fizetésrendezés ügyét az egyenlőség nagy eszméjének megfelelően megoldani! Választófalat emelni állami és nem állami tanító között új sebeket nyitna meg. *Semminemű fizetésjavítás nem volna képes megnyugrást biztosítani, ha a hátrányos megkülönböztetés — az 1848-iki eszmékkel is ellentétben — nyerne a fizetésrendezésben kifejezést.*

Alázattal bátorkodunk részletezni hazánk katolikus tanítóinak a legesekélyebbre mérsékelt óhajait, amelyek a következők:

1. Bármely hazai nyilvános állami, községi, felekezeti, vagy nyilvánossági joggal bíró alapítványi, uradalmi, társulati és magán-népiskola

tanítója köztisztviselőnek, az iskola pedig jelle-
genek érintése nélkül közhivatalnak minősítessék. *Következőleg:*

1. A fizetésrendezésnél ne csak az állami, to-
vábbá a községi és felekezeti, hanem minden
nyilvános népiskola tanítója tekintetbe vétessek,
mert az alapítványi, uradalmi stb. iskoláknál
alkalmazott tanítók amazokéval teljesen egyen-
értékű missziót teljesítenek. Főttétlenül szüksé-
ges tehát, hogy az utóbbiakról a törvény épen
úgy gondoskodjék, mint amazokról, határozottan
kifejezve, hogy kivétel nélkül minden iskola-
fentartó köteles alkalmazott tanítóiról hasonlóan
gondoskodni.

2. Mivel a tanítói oklevel az érettségi bizo-
nyítvánnyal legalább is egyenértékű. Magyar-
ország összes okleveles és a magyar nyelvet tö-
kéletesen beszélő hazafias tanítói, tekintet nél-
kül arra, hogy milyen jellegű iskolánál működ-
nek, a tisztviselői rangsor XI., X. és IX.-dik
fizetési osztályába az 1904. évi I. t.-c.-ben meg-
határozott személyi pótlékok alkalmazása mel-
lett, szolgálati idejük meitányos figyelembevétel-
lével 1907. évi január 1-jétől fogva besoroztas-
sának és a rangsornak megfelelő fizetésben,
személyi pótlékban és lakásbér-járulékbán ré-
szesíttessenek; ellenben a hazafiatlan elemek
semminemű fizetés-javítást vagy segélyt ne kap-
janak.

3. Az 1893. évi IV. t.-c. akként módosítassék,
hogy a tisztviselő fogalma alá az elemi,
polgári és felsőnépiskolai tanító (nótanító) is ki-
fejezetten befoglalassék.

4. Ahol az iskolafentartó a rangsornak meg-
felelő fizetést a tanítónak megadni nem képes,
az 1893. évi XXVI-i törvényeikk 10., 11., 12.,
13., 14., 19. §§-ban kifejezett határozmányok
ervénybentartása mellett a tanító mostani, díj-
levélileg megállapított fizetését az államkincstár
a rangsornak megfelelőleg, az iskola hitvallásos
jellegének épségben tartásával, egészítse ki.

5. A hazafias felekezeti és községi iskolafent-
tartók iskoláik fejlesztésére és a kornak meg-
felelő felszerelésére, tehát új iskolák létesítésére
és új tantermek fölállítására akként segélyeztes-
senek, mint azon községek, melyek akár állami,
akár községi segélyből létesítettek.

6. A kántori állás egész külön hivatal lévén,
melyet különösen népesebb községekben a ta-
nítói állástól mind-mind sűrűbben külön választ-
tanak, a kántori jövedelem ne tekintessék taní-
tói fizetésnek, épen úgy, mint ahogy azoknál az
állami tanítóknál sem tekintik annak, ahol a
kántori teendőket ők végzik s az azért élvezett
fizetést az állam nem tudja be a fizetés össze-
gében és mint ahogy törvény szerint a nyugdíj
megállapításánál sem számítható be. Tanítói
fizetést kántori jövedelemmel kiegyenlíteni nem
volna igazságos, mert ez utóbbit külön kell meg-
szolgáltatni.

7. A terménybeli fizetések töröltessenek el,
illetőleg a terményválság az egész vonalon, záros

határidő alatt, keresztül viendő; a földhozam
tisztia kataszteri becsérteke pedig egységesen ál-
lapítandó meg.

8. Minden legalább két tanítóval bíró népis-
kolánál 400—600 K fizetéstöbblet adassék az
igazgató- (vezető-) tanítónak, mely többlet a
nyugdíjba beszámíttassék.

9. A tanítói szolgálati évek beszámítását illető-
leg is csak akkor leszen igazság, ha a fizetés-
rendezés összes hasznát minden tanítóra kiter-
jesztik szolgálati évük számaránya szerint.

Az új népiskolai törvény tehát kötelezzen
minden iskolafentartót, tehát magát az államot
is, az előző szolgálat beszámítására.

10. A gazdasági ismétlőiskola külön szakis-
kola lévén, az abban működő összes tanítók
személyi járandósága az iskola jellegére való
tekintet nélkül egyenlő alapon rendeztessék.

11. A szolgálati évek száma szállíttassék le
35 évre.

12. Minden iskolafentartó köteleztessek az új
fizetésrendezési törvény szerint a tanítói fizeté-
seket 1907 január hó 1-től számítva kiegészí-
teni, illetőleg államsegély útján való kiegészítés
iránt az eljárást megindítani.

13. Az országos tanítói nyugdíjtörvény e fize-
tésrendezés alapján még az 1907. év folyamán
módosítandó.

14. Végül: az egyenlőség elve a törvényben
kifejeztessék, mert az egyenlőség alapján álló
támogatásra az ország minden nyilvános iskolá-
jának hazafias tanítója részolgál s megérdemli,
hogy az állam valamennyinek egyenlő mérték-
kel mérjen.

Legalázatosabb kérelmünk ismétlése után
hazafias tisztelettel maradunk a Nagyságos
Országgyűlésnek

Budapesten, 1907 januárius hava
legalázatosabb szolgálai:

az Országos Kath. Tanügyi Tanács Elnöksége:

Ember Károly lovag, Dr. Szentgyörgyi Jordán K.,
világi elnök. apát-egyházi elnök.

Barabás György, Dreisziger Ferenc,
előadó. titkár.

A Kath. Tanügyi Tanács a minisz- tereknél.

Budapest, 1907. jan. 24.

A magyar kath. tantók országos képviselőtének,
a kath. Tanügyi Tanácsnak a fizetésrendezés ügyé-
ben tartott mai ülése neveléstoriténai mozzanat.
A 22 ezer hitvallásos tanító nevében járult a mi-
niszterek és az országgyűlés elé, hogy fizetésének
rendezését kérelmezze, de oly formán, hogy az
egyenlő képesítés és kötelesség elve mellett az
egyenlő fizetés elve isérvényesüljön.

A miniszterek beszéde ahalános megnyugvást kel-
tett, mert a miniszterek kijelentették, hogy ha meg
nem akadályozzák a nemzeti kormány működését,
akkor mielőbb elsimulnak azok a különbségek, ame-

lyet harmincöt esztendő idézeit elő, de nyolc hónap alatt lehetetlen előteremteni oly nagymérvű anyagi forrást, amely azokat megszüntesse. A házelnök is legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a tanítóság munkájáról és a legiőbb akaratáról biztosítja a tanítóságot. A házelnök elé Rakovszky István vezette a Tanügyi Tanácsot és Ember Károly adta elő meggyőző beszédben a tanítók kérését.

A tanácsülésen jelen voltak: Szentgyörgyi *Jordán* Károly apát e. elnök, *Ember* Károly v. elnök, dr. *Walter* Gyula prelátus-kanonok, *Erdősi* Károly (Bpest), *Keményfi* K. Daniel (Esztergom), *Számori* Ignác (Esztergom), dr. *Bilinszky* Lajos (Nagyszében), *Barabás* György (Sárvár), *Guzsienitz* Vilmos (Esztergom), *Számhorovszky* Rezső (Nagyvárad), *Gyöngyfi* János (Budapest), *Szokoly* István (Bussa), *Toth* Géza (Jászó), *Bertalan* Vince (Esztergom), *Wirth* E. Gábor (Zirc), *Dobos* János (Budapest), *Haller* József (Győr), *Oreges* Kálmán (Eger), *Tihanyi* Ferenc (Gyál), *Vörös* Ferenc (Vác), *Gerebly* József (Budapest), *Dreiszigler* Ferenc (Kaloosa), *Hegedűs* János (Kassa).

A gyűléstől a jövő számban adunk részletes tudósítást, valamint ekkor közöljük megőrkítés végett dr. *Jordán* Károly, *Ember* Károly lovag és dr. *Walter* Gyula beszédét is.

A tanács a miniszterelnöknél.

Az ülés után a képviselőházba vonult a Tanügyi Tanács. Először a miniszterelnöknél tisztelegtek, hol dr. *Walter* Gyula prelátus fejtegette ki a katolikus tanítók jogos kérelmét, mely közművelődési szempontból is nagyon fontos.

Wekerle Sándor miniszterelnök erre így válaszolt:

T. Uraim! Igen köszönöm, hogy ezen tisztelt kar nevében hozzám méltóztattak fordulni. En csak atbeli készségemnek adhatok kifejezést, hogy legyenek meggyőződve, a tanítók ügyeit és a katolikus tanítók ügyeit, amely valláshoz tartozni nekem is szerezni van, mindeneseire fontos *hazafias és elsőrendű vallási érdeknek tekintem.*

T. Uraim! Rövid kormányzásom első teendői közé tartozik: a tanítók fizetésrendezésének szabályozása. T. barátommal, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ural, aki e tekintetben a kulturára hivatott vezető, mindenestre tárgyaltam, a szerepből azonban nekem csak annyi jutott és feladatomból is, hogy az anyagi segélyről gondoskodtam. Hígyjék el nekem, mikor elsőrendűnek ismertem el a kérdést, elmentem a lehetőség határáig. Azon kívánalmakra, hogy a katolikus tanítókat ugyanolyan javadalmazásban részesítsük, mint az államiakat, őszintén megvallva, nem tudom, fogjuk-e tudni teljesíteni, de mindenestre törekvünk, hogy *ezeket a differenciákat kiegyenlítsük.* Ez nem fog most az első javaslat alkalmával történni, de úgy tudom, hogy t. barátomnak, a vallás- és közoktatásügyi miniszternek egy közelebbi törekvését képezi. Legyenek meggyőződve, hogy én az ő törekvését, mind politikai téren, mind kulturális téren követni fogom.

A tanács a kultuszminiszternél

A kultuszminiszterhez *Jordán* Károly apát, elnök vezette a tanácsot. *Jordán* hosszabb szép beszéd kíséretében nyújtotta át a memorandumot, melyben hangoztatta, hogy a magyar katolikus tanítóság előtt mindig első volt és lesz az oktatás és nevelés ügye s csak másodsorban gondol a maga személyes érdekeire. Azonban a megélhetés terhe előbb-utóbb szárnyát szegheti a lélek ideális törekvéseinek. A miniszter jóakarátába és nagylelkiségébe vetik tehát bizalmukat, ki éles szemmel földezte a tanítóság zsibbasztó baját s nem habozott elismerni azt a régi igazságot, hogy hitvallásos iskoláink a nemzeti önállóság és függetlenség valóságos mentővárai. Kéri tehát a minisztert, hasson ota, hogy a magyar katolikus tanítóságnak a létesítendő reform szerint az egyenlő képzettség és kötelesség mellett az állami tanítókéval egyenlő fizetésben legyen része. Hivatkozott a III-ik katolikus tanítói kongresszus határozataira is, mely a katolikus tanítóságnak a fizetésrendezésére vonatkozó kérvényét a kultuszminiszternek átadni rendelte, átnyújtotta Apponyi miniszternek a memorandumot.

Erre gróf *Apponyi* így válaszolt:

Tisztelt Uraim! En a legnagyobb méltánnyal vagyok a hazai katolikus néptanítóknak úgy általában a vallásos szellemtől áthatott népnevelés terén tett szolgálatai iránt, mint különösen a tanítóknak az utóbbi idők alatt tanúsított hűgadt, valóban tanfériak méltóságához teljesen illő magatartása iránt.

Ami már most konkrét kívánságukat illeti, én nem tehetek mást, mint azokra a nyilatkozatokra utalok, amelyeket a képviselőházban tettem és a tanítói fizetésrendezésre vonatkozó tervemet a képviselőházban előadtam. A beadandó törvényjavaslat csak annak részletezését és állami szempontból a tanítói fizetésrendezéssel egybekötött feltételeket tartalmazza. Meg kell mondanom nyíltan, hogy azokon a pénzügyi kereteken ez idő szerint túl nem mehettem. Annál, amit tettem, többet nem tehettem. Az a cél, hogy a tanítóknak helyzete jellegkülönbség nélkül egyenlítettessenek ki, előttem is lebegett és *lebeg.* De két megjegyzésem van. A különbséget egyszerűen eltüntetni nem állott módomban és nem áll módomban. Azon hat millió koronán felül, amit erre egy évi költségvetésből upyis már igénybe veszek, ha az összes tanítók illetményeit már ma kiegyenlitenék, még legalább kilenc millió koronára volna szükség. Meg kell ismételnem, hogy akik ilyen követeléssel lépnek fel, legyenek szivesek felvilágosítani a népet is erről.

De a distancia már most sem nagy, talán lesz módomban valamit meg is módosítani, talán uraim, de én az öreg *Andrássy* Gyulával tartok, aki azt mondta: Igérni nehéz, megtartani magától értetődő.

Nekem ígérni nehéz, azért mondom, hogy abban az esetben az egész különbség 200.000 korona lesz, meg még valami, amire mindárt rátérek.

A *kiegyenlítés egy cél,* amelyet magunk elé kell tűzni. De vajjon az állam feladata-e a kiegyenlítés, az

iskolafentartó nem tehet semmit? Hogy erejét megtesztse az állam, tényleg, az az állami pénzügyek teljesítésének képességétől függ, de ha a hurt megtesztjük, megpattan. Ha tanai lettek volna a tárgyalásoknak, amiket a pénzügyminiszter urral folytatam, akkor ennek bizonyosságát elismernék.

En módot nyújtak a törvényjavaslatban arra, hogy a még fennmaradt differencia kiegyenlítése megtörténjen. Ha az iskolafentartó tett volna valamit a tanító helyzetének javítása érdekében, elvesztette volna a szerződést. Most azonban felveszek egy intézkedést a törvényjavaslatba, aminek folytán a megállapított segély nem szállítható le.

A másik különbség, ami fennmaradhat, hogy a felekezeti tanítóknál a kántori fizetés az összefizetésbe beszámítatik. Ezek sporadikus esetek.

Aki a helyzetet és a viszonyokat ismeri, kell, hogy tudja, hogy vannak sporadikus esetek, hol a felekezeti tanítók az iskola földjének jövedelméből sokkal jobb helyzetben van, mint az állami tanító. Ezen nem változtatok, hanem érintetlenül hagyom, ezt annyira kiegyenlíteni, hogy a szimmetriát ne zavarják lehetetlenség. De viszont véget vetnek annak az igazságtalanságnak, hogy a kántori fizetés a nyugdíj beszámításánál tekintetlen kívül maradjon.

En tettem annyit, amennyit a jelenlegi viszonyok között tenni lehet. *En a végecélyokat magaménak ismerem. (Eljenzés.)* En ennek a végecélynak megközelítése felé talán egy hatalmas lépéssel előre mentem, tessék csak összehasonlítani az utolsó harmadot esztendő és az én kormányzatom alatt történeteket. Ne kívánják, hogy nyolc hónap alatt pótoljam a harminceöt év mulasztásait.

Ennek az úgynek továbbkövetésében tegyenek meg mindent a maguk részéről, az egyházközség is, amit módjuk van tenni, én teszek, amit módomban van és ha tudják, hogy a végecélyban egyetérünk, méltányolni fogják azokat a tőlem nem függő tényeket, melyek ennek a kívánságnak megvalósítását állami eszközökkel ez idő szerint tehetetlenné teszik. A distancía nagyon kiesiny és reménytelen, hogy az Uristen minket megsegít, lesz időnk, hogy tevékenykedjünk az ország javára, miáltal meggazdagodunk gazdaságilag és annak következtében pénzügyileg és akkor a tanítói fizetés terén, annyit mondhatok az uraknak, a legelső teendő a kvalifikáció elnyerése lesz.

Méltóztassanak ebben az időszert megnyugodni és meg lehetnek győződve, hogy nehezebb helyzetben vagyok, mint akik kérnek, követelnek, mert nekem a teljesítés lehetőségéről is gondoskodni kell.

Hígyjék el nincs, aki melegebben viselné szívén a katolikus tanítók sorsát.

A Tanács a Ház elnökénél

Justh Gyula házelnökénél *Ember* Károly adta elő a tanítószág kérelmét a kongresszus megbízásából. Minden nemzetnek — ugymond — két hadserege van. Mi a nemzeti kulturáért harcoló hadsereg vagyunk. Minket teljesen magáénak nevezhet a nemzet. Szívünk minden dobbanása, értelmünk tudása, akaratunk törekvései a nemzeté, hogy az nagy, szabad

és független lehessen. Áldozzon a nemzet e hadsereg szükségleteinek fedezésére, mert amit erre áldoz, annak az áldozatnak hőseges kamata lesz: a nemzet haladása a nagy nemzeti állam kiépítéséhez. Beszéde további folkámán kérte, hogy tekintsék egyenlőnek a felekezeti tanítószágot az államiakkal, mert csak ily intézkedés biztosítja egyedül a nemzeti kultúra felvirágzását.

Justh Gyula elnök azt válaszolta, hogy benyújtja a kérvényt a legközelebbi ülésen. Örömmel üdvözlö a tanítószágot, hogy bizalommal és szeretettel jöttek ide, szeretettel támogatni fogja az ügyüket. Reméli, hogy nemsokára megjön azon idő, midőn közfeljóság lesz, hogy a nemzet nagyságát nem a fegyveres, hanem a kulturális hadsereg teszi.

Délután a tankönyvbíráló bizottság tartotta ülését, mid felkérték *Bertalan Vince* indítványára a Szent István-Társulat igazgatóságát a «Népnevelő» kibővítésére.

Ezután az elnök köszönetét fejezte ki *Rakorszky* István képviselőházi alelnökönek, hogy a tanügyi tanácsot a Ház elnöke elé vezette, továbbá *Csizmazia* Ferencnek, ki Apponyi Alibert kultuszminiszter elé vezette a tanácsot. Hasonlóképpen köszönettel adózott *Csernoch János*, *Simonyi-Semadam Sándor*, *Nyáry Béla*, *Farkas József*, *Darányi Ferenc*, *Ernst Sándor* képviselőknek kik a Tanács tagja'hoz csatlakoztak.

IRODALOM.

A katolikus hitelemzés története Magyarországon. *Érdújehelyi* Menyhért zentai plébános, ki már számos kiváló munkával gyarapította történelmi irodalmunkat, ujabban egy eddig még kiaknázatlan területen, a hitelemzés magyarországi történetének területén kutatott s kutatásainak eredményeként megírta: «A katolikus hitelemzés története Magyarországon» című munkáját, mely munka újabb bizonyítéka annak, hogy *Érdújehelyi* Menyhért minden kérdést magasabb nézőponthól tárgyal. Dupantouy a lánglelkű püspök a pap legkitünőbb munkájának nevezi a hitelemzést. *Érdújehelyi* könyvének célja kimutatni azt, hogy a magyar katolikus egyház mindig kiváló gondot fordított az ifjuság hitbeli oktatására s hogy ez az oktatás, ha a különböző időkben változott is, csak a módszerben volt különböző, a lényeg mindig azonos, egyöntetű volt. Ezek hosszú során át gyűjtötte munkájához az adatokat. Hazánk legelső könyvtáraiból és levéltáraiból fáradságos munkával szedte össze a nagy kincsalmazt, melyet nemcsak a hitelemzők és egyházi férfiak, de mindnyájunk élvezetére elénkbe nyújt. Művét lehető legrövidebbre szabta, bár így is nagy kvart alaku 400 oldalra terjed. Főcélját, annak bizonyítását, hogy a magyar katolikus egyház az ifjuság hitbeli oktatására mindenkor megtette a maga kötelességét, teljes mértékben sikerült bebizonyítania. Ennek kimutatására idézi a zsinati- és főpásztori rendeleteket, világi törvényeket, katekizmusokat s ismerteti a templomi és iskolai hitelemzést. A mű beosztását tekintve három korszakban tárgyalja a hitoktatás történetét, a legrégebbi monostori, káptalani és plébánai iskoláktól kezdve a népiskolai és középiskolai legújabbkori hitelemzésig s az egyes korszakok vallási oktatásáról teljes és hű képet nyújt. *Érdújehelyi* ezen legújabb munkájával rászolgált nemcsak a katolikus papság, hanem a történelmi szakkörök elismerésére, mert valóban becses történelmi művel gazdagította irodalmunkat ezuttal is. Zamatos, magyaros stílus teszi még élvezhetőbbé *Érdújehelyi* művét. A kiváló munka megjelent Zentán s kapható ugyanott a szerzőnél 7 koronáért.

A I
nyó-eg
nöke,
7
azt a
hogy a
massél
tanítók
örönte
elkész
adásó
fontos

Kit
várad
gelyal
adomá
mindé
azért.
elisme
keresz
lme, a
amid

Az
szonó
és Kle
azt a
pokna
Klotil
Sarolt
A hal
tolmá
zsébe
között

H
kath.
után
hossz
hünyt
enlék
zatr
januá
évébe
halot
gond
Az el
mári
nevel
és bé

A
kapes
megf
ben,
szeri
tanít
pana
szük
megs
szab
bály
geszt
bünt
zará
törv

T
mült
mun
róm.
m'd
Gyó
50-i
telet
köz
előt
loni
gon
évet

VEGYESEK.

A III. kath. tanügyi kongresszus naplója. A rozsnyó-egyházmezei róm. kath. tanítóegylet érdemes elnöke, *Tóth Géza*, mint az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács tagja, azt az óhaját hangoztatta a most tartott tanácsülésen, hogy a III. kongresszus naplója lehetőleg mielőbb kinyomassék, hogy azt a hazai kath. tanítóegyletek és a kath. tanítók is megszerezhessék. *Dobos János* titkár azt az örömteljes értesítést adta erre a kérdésre, hogy a napló elkészült és semmi akadály nincs, hogy a nyomdába adassék. Így tehát közel időben olvashatjuk már a nagytisztoságu kongresszusról kiadott emlékkönyvét.

Kitüntetés. A király ő felsége *Stark Gyula* nagyváradi róm. kath. igazgató-tanítónak, a kath. tanítói segélyalap alelnökének a koronás arany érdemkeresztet adományozta. A legfelsőbb királyi kitüntetés méltó, hogy minden kath. tanító szívét kedvesen érintse nevesak azért, mert egyik kiváló kartársunkat érte a magas királyi elismerés, hanem azért is, mert a koronás arany érdemkeresztrel tüntette ki ő felsége a magyar kath. néptanítót. Ime, a nemzeti kormány mint érez és hogyan cselekszik, amidőn a magyar nemzeti kultúra harcosairól van szó.

Az alessuthi zarda huszonöt éves jubileuma. Huszonöt esztendeje annak, hogy boldogult *József főherceg* és *Klotild főhercegnő* megalapították *Alessuthon* a zárdát s azt a szatmári Irgalmasnővérek vezetésére bízták. A narkóban folyt le a jubileumi ünnepély, amelyen megjelent *Klotild főhercegnő* Erzsébet főhercegnővel, gróf *Szirmay Sarolta* udvarhölgygel és *Holdházy Mária* nevelőnővel. A halát először az ovodás-, majd az iskolásgyermekek tolmácsolták a főhercegnő előtt. Az ünnepély végén Erzsébet főhercegnő ajándékot osztott szét a növendékek között.

Halálozások *Horváth Kálmán* alsónémedi-i róm. kath. kántortanító a halotti szentségek ájtatos fölvétele után életének 28-ik, boldog házasságának 7-ik évében, hosszas kínos szenvedés után az Urban csendesen elhunyt. Elhunytat két kiskorú árvája siratja. Áldás örök emléken! — *Méter Mihály* nyug. róm. kath. tanító, a szatmárnémeti ferfi-egylet karmesterének folyó évi január hó 22-én életének 51-ik, boldog házasságának 13-ik évében, betöltött tanítói működésének 30-ik évében, a halotti szentségek többszöri áhítatos fölvétele után a gondviselő Isten akaratában szelíd megnyugvással elhunyt. Az elhunyt igen buzgó és lelkes kath. tanító volt. A szatmári egyházmegye méltán fájjalhatja a keresztény népnevelés képzett és bátor harcosának elvesztését. Áldás és béke legyen porai fölött!

A tanító védelme. A tanítók helyzetének javításával kapcsolatban gondoskodni kellene arról is, hogy a tanítók megfelelő védelemben részesüljenek ama sérelmek kelszembén, amelyek működése közben érhetik. Tudomásom szerint például Nyitra megyében az a szokás, hogy a tanítók panaszaikkal a tanfelügyelőhöz fordulnak, aki a panaszt hivatalból teszi át az illetékes járásbírószághoz és szükség esetén ingyenes jogvédelemről is gondoskodott a megsértett tanító javára. Nyitra megye azonkívül megyei szabályrendeletet is alkotott a tanítók védelméről. A szabályrendelet szerint, amely minden iskolában ki van függesztve, ha valaki a tanítót tanulóit elölt megsérti, legkisebb büntetése száz korona pénzbüntetés vagy megfelelő elzárás. Kívánatos lenne, hogy ezt a példát valamennyi törvényhatóság kövesse.

Tanítói örömmünet. Szívemelő ünnepnek, az érdem méltó elismerésének, a faradhatatlan, őnzellen tiszta munkálkodás nemes jutalmazásának volt színhelye Fény róm. kath. hitközségnek iskolaterme 1906. dec. 27-én, midőn e helyen számosak jelenlétében a község, *Czilli György* róm. kath. kántortanító tanítói működésének 50-ik évét ünnepelte. Az ünnepséget hálaadó istentisztelettel kezdték meg, amelyet *Moldván* *Endre*, Fény községének érdemes plébánosa mutatott be. Szentmise előtt ünnepélyesen vonult a jubiléus az iskolából a templomba, abból az iskolából, ahol kitarító munkával sok gondná, nemes törekvéssel, áldozatkész szeretettel 50 évet töltött már el. Az ünnepi ruhába öltözött iskolás

gyermekektől kísérve, a tantestülettől vezetve, nemzeti zászló alatt, zenekar kísérete mellett ment az ünnepelt a templomba, ahol a Szentélyben foglalt helyet szerető gyermekei, unokái és rokonai körében. Igen megható volt, az áhitatot nagyban emelte a jubiléusnak szent áldozása! Fényes példát adott mindenkinek, hogy mily buzgón lehet Istent szolgálni az öreg kor terheitől megtört testtel. Szentmise után a főt említett ünnepélyes módon visszakísérték az iskolába. Itt az ünnepelt a tantestület, az iskolaszék, az egyháztanács, a politikai község tiszteletét fogadta! Mindegyiket *Moldván* *Endre* plébános vezette a jubiléus elé és ugyanezen ő intézett minden egyes alkalommal meghatóan szép üdvözlő szavakat az ünnepelthez. A politikai község tisztelgésekor nyújtotta át a plébános az emléktárgyat, — ezüst tantáratit — aranytollal ezen felirással: «Czilli Györgynek 50 éves jubileuma alkalmából mély tiszteletünk és hálánk jeléül» — felirással. Ezután *Tilinger* és *Szolomájer* tanítók az iskolás gyermekeket vezették az ünnepelt elé, hol egyik tanuló versben üdvözölte az elagott hű bajnokát az iskolának! Meghatóan szép szavakban idézte föl az ünnepelt a gyermekek lelkeben a tanítók iránti kötelező tisztelet és hálát. Végre *Bolnár* *György* kir. tanfelügyelő adta át az ünnepeltnak a vallás és közoktatásügyi miniszternek, *Apponyinak* elismerő oklevelét, vármegyénk főispánjának meleg üdvözlését. Mély meghatottsággal választott a jubiléus és az üdvözléseket hangsúlyozta, hogy ő, mint a tanügy szerény munkása csak kötelességét teljesítette. Adjon Isten sok ily buzgó tanítót a nemzetnek.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A szárazpataki (Pozsony m.), Nagyszombattól 1 óra fárás, elhalalozás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelmei: 2 padlózott szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pince, gazdasági épület: 1 istálló, 1 pajta, 1 ól. Egy hold 153 ööl bertelek, gyümölcsöskert és kenderföld, 18 hold (1200 ööl), 872 ööl szántóföld 7 darabban, 20 pozsonyi mérő rozs, 1 kocsi széna, 55 kor, 80 fill. községektől, szent-mise és alapítványok után 220 korona, 240 kor. stóla, 400 kor. Szárazpatak községtől, 12 méter kemény fa a saját tanyterme fűtésére. Harangozásért 344 kéve rozs Szárazpatak, Harangfalu és Kosina községektől, temetések alkalmával minden versért 44 fill. Kötelessége: minden ájtatosság alkalmával a szárazpataki plébánia-templomban orgonát kezelni. Ha elfogadja a harangozást reggel, délelőtt, este és minden ájtatosságokra, valamint mennydörgés alkalmával harangozni. Minden ájtatosságnál és hivatalos ténykedésnél a lelkésznek kitartást adni. A szárazpataki gyermekeket templomba vezetni, négy felsőbb osztályt önállóan vezetni, az ismétlés tanköteleseit felváltva másodtanítóval, ki szintén önálló oktatói köteles. A tanítási nyelv magyar és tót. Pályázati határidő, 1907 február 28-án, mely napon tíz órákor a választás megejtetik. Kérvények küldendők ft. *Horváth László* plébános úrhoz. Szárazpatak (Pozsony m.) Nagyszombat mellett. 35 1-1

Holics (Nyitra m.) a es. és. kir. uradalmi róm. kath. önálló tanítói 2-od állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: Két szoba, konyha, és kamra, késpénzben 800 kor. és megfelelő korpótlék, 9 méter kemény tűzifa saját használatára, az iskolaterem fűtésére 9 méter, 1/4 hold földi kert. Pályázhat csak okleveles tanító vagy tanítónő.

A folyamódványok a helyesi róm. kath. plébániára január negyedikétől kezdve Kuisera József esperes plébános. 37 1—1

Győri püspöki megye.

A fertőrákosi róm. kath. iskolánál egy osztálytanítói állomásra megüresedett. Ennek betöltése végett f. é. január hó 15-ig tartó határidővel pályázat hirdettek. A díjazás 800 kor. s egy hutorozott szoba. A német nyelv tudása kívánatos. A folyamódások az iskolaszékhöz küldendők. Kuisera János plébános. 21 2—2

Rabapatonai róm. kath. iskolánál egy osztálytanítói állomásra megüresedett. Pályázati határidő február 3. Évi fizetés 800 kor. és 150 kor. lakbér. Kötelezettségei a díjfelelőben van megállapítva. Az állás azonnal betöltendő. Varga Pál iskolaszéki elnök. 40 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Alsó-Tiszina. A megüresedett kántortanítói állásra újabb pályázat hirdettek, minthogy a rövid határidő és rossz közlekedés miatt senki sem jelent meg. Az új szép lakásban kívül jövedelme kitesz 1300 kor. korpóttelkai együtt (akinek jár). Az orgonára nem képesítetteknek folyamódványuk tekintetbe nem vétetnek. A választási határidő február 4. Bodnár Endre iskolaszéki elnök. 41 1—1

Nagyváradai latin szert. egyházmegye.

Pályázat a nagyváradai lat. szert. püspökség beélt gazdaságához tartozó Püspökmező majorban szervezett kántortanítói állásra. Tanítói javadalmazás: évi készpénz fizetés 600 kor. és a törvényes ötödéves korpóttelk. 6 hektoliter búza, 12 hektoliter kétszeres, 4 méterül tűzifa, szabad lakás és kert. Ezenfelül a gazdasági segédkezelésért évente két magyar hold tengeriföld, két darab tehénartás és két sertéslegeltetés. Csak olevéles róm. kath. tanítók pályázhatnak. Kívánatos, hogy a pályázó erős testalkatú, lehetőleg nős vagy nősülni szándékozó magyar ember legyen. Okmányokkal főszerelt kérvények folyó évi február 3-ig a nagyváradai latin szert. egyházmegyei hivatalhoz küldendők. Nagycsaba, nagyméltóságú és büsztelendő dr. Szerecsényi Pál v. b. t. tanácsos, megyés püspök ur eméire. A kinevezendő tanító állomását kinevezése után azonnal elfoglalni köteles. 43 1—1

Pécsi egyházmegye.

Az orfűi kántortanításra február 10-ig pályázatot hirdettek. Jövedelme 721 kor. készpénz, 2 hold 1222 □ öl szántó és 453 öl rét a község által munkálva, a temető fölve, 4 öl borsófa és lakás. Abaliget, Kopári Gyula iskolaszéki elnök.

A mecsekrákosi kántortanításra február 10-ig pályázatot hirdettek. Jövedelme 820 kor. készpénz, 1768 öl borsófa, 2 öl fa és lakás. Abaliget, Kopári Gyula iskolaszéki elnök. 44 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A divenyoroszi (Nógrád m.) róm. kath. kántortanítói állomásra lemondás folytán ezennel pályázat hirdettek. Jövedelme 1000 azaz ezer korona készpénz fizetés havi utólagos részletekben. Stóia circa 200 kor. 32 méter tűzifa. Elapróva. Kétszobás lakás melléképületekkel. Korpóttelk. és kert. Kelehen felszerelt folyamódványok az iskolaszék címére február 7-ig elfogadhatók. Választás ugyanaz nap délután 2 órákor. Személyes megjelenés kívánatos. Az állás február 15-én elfoglalandó. Egyházi ténykedés tétel. U. állomás: Krivány-Gyetta Dulla Nándor plébános. 39 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A dobrai (Vas m.) róm. kath. iskolaszék tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: államségéllyel 800 kor., azonkívül a községtől 120 kor., kétszobás lakás, konyha, kamra, egy kis kert melléképületekkel. Kötelessége a reábizott osztályokat önállóan vezetni, az ismétlősöket tanítani s a csekély kántori teendőket becsületesen elvégezni. Kérvények f. évi február hó 10-ig Sandhafer József plébános iskolaszéki elnökhöz pinkamiskere (Vas m.) küldendők. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó. 38 1—1

Váci egyházmegye.

A béhalmi (Nógrád m.) róm. kath. elemi népiskolánál a II. tanítói állásra február 4-ig pályázat hirdettek. Fizetése a községi pénztárból havi előleges részletekben nyolcszáz korona, egyszobás lakás fabutorzattal és szabad tüzelővel. Tanítja az I—II. vegyes osztályt, ismétlőb. a reábiakat, segédkezik a kántoriakban, illetve helyettesíti. A választás február 4-én délután 3 órákor tartatik meg. Az állás azonnal elfoglalandó. Bahel Károly kántortanító. 42 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A megüresedett adandi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: Lakás: 2 padlós, 1 földes szoba, konyha, élestar, pince, istálló, faház, 61, 1/2 hold házikert, 2 hold belsőség, értéke 120 kor. Készpénzben különféle címeken 196 kor. 70 f. Stolaris illeték 30 kor. Természetben különféle címeken 1098 kor. = 1444 kor. 70 fill. Ezenkívül az esetleges állami korpóttelk. Kötelessége: 94 mindennapos és 39 ismétlősiskolást tanítani, kántoriakat végezni, a föld adóját és egyéb terheit viselni. Választás február 19., mely napig az olevéles tanítók folyamódványukat *Schmidt Antal* iskolaszéki elnökhöz Adand (Somogy m.) küldjék. Az állás azonnal elfoglalandó. 45 1—1

29 éves róm. kath. okl. kántor — okl. tanító — (nőtlen) kifizető orgonajátékos — magas bariton primhangú 8 évi kántortanítói gyakorlattal *sürgösen* kántori — tanítói állást keres. — Címét e lap kiadóhivatata megadja. 34 1—1

Bold. Csima István, főkántor, országszerte ismeretes, kifizető összeállítású, 250 válogatott, szabályos orgonakiseretű gyaszmise-éneket tartalmazó énekkönyve melyen leszalított aron (4 frt helyett 2.50 frt-ért) kapható az elhunyt özvegyenél Kiskunfelegyházan.

8 3—8

Szőlőoltványok

kétévesek hiányok pótlására, gyökeresek, simák legjobb fajokban, legolesóiban

== Hegyi bor ==

fehér, siller és vörös kifizető minőségben kapható Székely I. Józsefnél Gyöngyös.

Arjegyzék ingyen

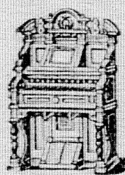
790 6—16

HARMONIUMOKAT

mindkét rendszer szerint legolesóiban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11. (Tisztviselőtelep.)

Pianók.

Pianinók.

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona méretekkel templomok, szeminaryumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőnk különböző szaxofonok, nagymérv. Arjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Magyar Dallamos

Ünnepi Praeludiumok

az összes hangnemekből

írták: főt. Stacke István és Kontor Elek.

E könyv 32 hosszabb dallamos praeludiumot tartalmaz s a magyar katólikus anyaszentegyház isteni tiszteletén kiünő szolgálatot tesz s remesak karnagyoknak es kántortanítóknak, hanem mindazoknak, kik az orgonát vagy harmoniumot játsznak — sőt a zongorázóknak is — kedves élvezetet nyújt a lent nevezett s művészi ízléssel kiállított mű. Még a legnehezebb hangnemekben írt praeludiumok is egész könnyű stílusban vannak megkonstrualva. Ára 5 kor., egyházi orgonistáknak és tanítóknak 4 korona.

Megrendelhető kollégánk, a szerző lakcímén:

Kontor Elek Budapest, VII., Csömöri-út 42.

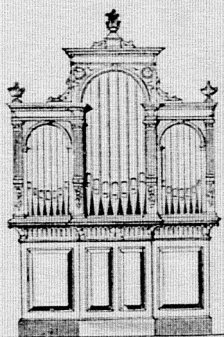
Ugyanitt megrendelhető még a pénz előzetes be-
küldése mellett bérmentve:

«Hazaifas Mária-dalok» (10 dal) ára 3 K tanítóknak 2 K
«Immaculata» (3 dal) ára ... 2 K
«Miatyánk» 12. ezer (2 dal) ára ... 2 K
«Házánk Nagyszonyja» (10 dal) 3 K tanítóknak 2 K
«Tanító-Induló» ára ... 2 K tanítóknak 1 K

644.

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmo-
nium építőmester **Egerben.**

Ajánlkozom minden-
nemű templomi orgona-
és harmonium készítésére
a legújabb légnyomatú,
(pneumatikus) cső-rend-
szer szerint, igen jutá-
nyos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javí-
tásokat, tisztításokat és hango-
lásokat olcsón vállallok el jót-
állás mellett.

Zimmermann Gyula Henrik, Lipcse.

Legjobb szerkezetű harmonium gvara.

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga, London.
Egyedüli képviselő Magyarország és Ausztria részére:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur-utca 24.

Számos elismerőlevél kiváló szak-
tekintélyektől, az egész világból.

A Zimmermann-féle harmoniu-
mok művésziesen hangolják,
mindenütt feltűnést keltenek
elvarázslóan szép összhang-
jukkal. Előnyös feltete-
leink tanítók részére:
A vételár felének vagy legalább
egy harmadának lefizetése és
a maradék részletekben meg-
egyezés szerint.

Költségmentes szállítás.

Képes harmoniumárjegyzék ingyen.

További különlegesség templomok es iskolak
részére: Igen erős szerkezetű, német módszerű,
légnyomatú harmoniumok igen erős atható hanggal.
Igen erős kereslet miatt kérjük a megbizásokat
idejkorán közölni.

Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34925. sz. szabadalmát képező

„KAROLIUM“

vér- s pajzsetű, fakukac, poloska és a mézgasodást előidéző
elősdieket irtó szer, mely ezen elősdieket biztosan elpusz-
títja és a fakat immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény.

Kizárólagos vezérképviselet a bel- és külföld részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta
használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a
következő bizonyítványt adta:

Tekintetes Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

As Ön utasítása folytán készített vértetű-koveréket
gyümölcsösömön még a múlt év nyarán teljes sikerrel
alkalmaztam, készséggel jelentem ki, hogy ezen szer a
körte- és almafákön mutatkozó vértetű kiirtására az
egyedüli biztos szer. A múlt évben bekent fák az idén
mind remeken hajtottak és termőképességüket vissza-
nyerték.

Kiváló Hirteliségi

Hets Ödön s. k.

Olvasóink figyelmébe ajánljuk
a Szent-István-Társulatnak következő becsesebb kiadványait:

CSALÁDI REGÉNYTÁR.

Regények és elbeszélések művelt katolikus családok számára. Minden kötet külön kapható. ~~50000~~ Ára szép angol-vászonkötésben kötetenként egy korona.

!! Eddig 48 kötet jelent meg !!

Öt világrészen keresztül

A művelt közönség, de különösen az ifjúság számára. Irta **Schök Imre dr.** 259 képpel és egy térképpel. — Ára fűzve 6 korona, kötve 8 korona.

Az ember eredése, faji egysége és kora ≡

Másfélszáz képpel. Irta **Platz Bonifac.** Ára 5 korona. Díszes vászonkötésben 6 korona 60 fillér.

A mi Urunk Jézus Krisztus

Irta **Dupanloup B.** Fordította: Rischek Antal. — Kis negyedret alakú díszmű. Egy műlappal, 5 teljes oldal-nagyságú és mintegy 70 kisebb képpel. Díszes kötésben 12 korona. Ugyanaz nehezebb papíron, selyemkötésben 20 K

Goffine Lénárd ≡≡≡

katholikus oktató és épületes könyve. IV. kiadás. 74 igen szép képpel. Fűzve 4 korona 40 fillér. — Díszes egész vászonkötésben 6 korona. Félbőr-kötésben 7 korona.

Az Ur Jézus Krisztus ≡

négy evangéliuma és az apostolok cselekedetei. A Vulgata szerint, figyelemmel az eredeti szövegre. **Káldi György** fordítása nyomán rövid jegyzetekkel átdolgozva. Ára 1 korona 40 fillér.

Jézus Krisztus élete, szenvedése, győzelme ≡≡

Irta **P. Berthe.** Fordította Szeghy Ernő dr. Ára fűzve 6 K, kötve 8 K.

Legendák könyve ≡≡≡

Költemények. Idegen irodalmakból fordította **Gyalai Agost.** Ára fűzve 2 K, kötve 3 K.

Szentírás ≡≡≡≡

az ó- és új-szövetségi, a Vulgata szerint, figyelemmel az eredeti szövegre. **Káldi György** fordítása nyomán jegyzetekkel átdolgozva. Az apostoli szék jóváhagyásával. 4 kötet. Fűzve 8 K. Félbőr-kötésben 12 K. Egész bőr-kötésben 15 K.

A megszabadított Jeruzsálem ≡≡

Irta **Tourquato Tasso.** Otaszból fordította Jánosi Gusztáv. Két kötet. — Díszesen kötve, vörösmetszéssel 6 K 80 fill., aránymetszéssel 7.60 K.

Művészettörténeli korrajzok ≡≡

Bevezetésül a képzőművészetek egyetemes történetébe. Két kötet. Irta **Diwald Kornel.** 161 képpel. Fűzve 4.40 K. Kötve 5.20 K.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat

könyvkereskedésében

Budapest IV., Kecskeméti-u. 2. szám.

könyvkiadóhivatalában

Budapest., VIII., Szentkirályi-u. 28. sz.

N

A MAG

Megj
terjedel
Megj
oktatás
Előf
Kézir

Velen

- A n
nagyg
helyze
közve
jutalm
mozg
nemze
sedés
váltot
becsü
a kör
kérdő
tároz
tele
niszt
Justh
hogy
jogos
jövő
valós
pénz
telje
niszt
mag
meg
jait

D
nisz
urna
telje
rül
20.0
már
Nag
gyal
App
és f
az
mos